

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ СПОЖИВЧОГО КОШИКА ЗА КРИТЕРІЄМ УМОВНОЇ ЯКОСТІ

У статті розглянуто якісні та кількісні характеристики процесу формування продуктової частини споживчого кошика домогосподарств. Динаміка характеристик споживання підтверджує тезу щодо наявності процесів насичення. Досліджено вплив рівня доходу домогосподарств на характеристики споживання за децильними групами. Визначені критерії умовного насичення споживчого кошика та формування мінімально-достатнього рівня витрат на продукти харчування.

Ключові слова: домогосподарство, прожитковий мінімум, споживчий кошик, насичення, заміщення.

Як свідчить закордонний досвід, боротьба з бідністю була спрямована, перш за все, на забезпечення мінімального доходу (прожиткового мінімуму) найбільш нужденним прошаркам суспільства. Гарантії прожиткового мінімуму є важливою складовою будь-якої соціальної держави. Але в останні десятиріччя акценти соціальної політики зміщуються з пасивних інструментів до більш радикальних дій, покликаних активізувати трудову діяльність отримувачів соціальних допомог. Та, попри певну переорієнтацію соціальної політики, мінімальний прожитковий дохід залишається базисною складовою соціальних країн.

Мінімальний споживчий кошик, закладений в основу прожиткового мінімуму в Україні, визначається відповідно до нормативів споживання, встановлених ще у 2000 році постановою Кабінету міністрів України №656 «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення» [1]. Таким чином, уже 12 років ані склад, ані структура мінімального споживчого кошика не переглядалася. Це є прямим порушенням статті 3 Закону України «Про прожитковий мінімум», згідно з якою набір продуктів, товарів та послуг повинен переглядатися не рідше одного разу на п'ять років [2]. Отже, безсумнівно поточний нормативний мінімальний споживчий кошик не відповідає сучасним тенденціям споживання домогосподарств.

Проблематика теоретичного обґрунтування та механізмів практичної реалізації соціальних стандартів (прожиткового мінімуму безпосередньо) у трансформаційних умовах представлена роботами багатьох вітчизняних фахівців: К. Бондарчук [4], М. Папієва [3], Е. Лібанової [5], О. Піщуліної [6, 7] та інших. Та, попри наявність широкого кола досліджень з цих питань, у вітчизняній науці не сформовано достатню обґрунтовану концепцію реформування механізму встановлення прожиткового мінімуму.

Мета статті полягає в аналізі формування продуктової частки споживчого кошика з метою визначення його мінімально-необхідного обсягу як базису прожиткового мінімуму домогосподарств.

Відповідно до результатів, отриманих у попередніх дослідженнях, споживання супроводжується як збільшенням кількості спожитої продукції, так і заміщенням високоякісними товарами товарів низькоякісних [8, с. 11]. Аналіз структури та обсягу споживання продуктів харчування домогосподарствами першої та десятої децильної групи (табл. 1) забезпечує емпіричну доказовість цієї тези. Номінальне зростання доходів домогосподарств забезпечувало як зміну обсягів споживання, так і зміни у структурі споживання. Майже за всіма товарними групами перший дециль домогосподарств збільшував обсяг споживання продуктів харчування.

Так відбувалося зростання обсягів умовно якісних (наприклад м'яса та м'ясопродуктів на 220%) та умовно низькоякісних товарів (наприклад хліб та хлібні продукти 106%). Хоча за деякими статтями (картопля) спостерігалось падіння на 25%. Враховуючи наведене, зробимо висновок про несформованість прожиткового кошика домогосподарств першого дециля.

Показники споживання десятого дециля домогосподарств дозволяють зробити протилежні висновки. Динаміка споживання за більшістю товарних категорій за останні роки свідчить або про стабілізацію обсягів, або про певне їх скорочення. Стабілізацію обсягу споживання слід розцінювати як насичення споживчого кошику певним товаром. Скорочення обсягу – з одного боку як заміщення споживання заощадженням, з іншого – як відмова від більшої кількості менш якісного товару на користь меншої кількості більш якісного товару. Аналіз ускладнює неможливість однозначного віднесення тієї або іншої товарної групи до якісних або умовно низькоякісних товарів. До того ж одна й та ж сама товарна позиція може першим децилем домогосподарств розглядатися як якісний товар, а десятим децилем як умовно низькоякісний товар. Останню методичну проблему складає досить високий рівень агрегації наявних показників. Стаття «хліб та хлібні продукти», наприклад, не деталізується за своїми складовими та їх якістю.

Аналіз динаміки споживання 2004-2011 років вказує на значне «просідання» споживчих кошиків на

етапі 2009-2010 років. Такий вияв світової фінансової кризи, особливо на рівні першого дециля, вказує на слабку ефективність державної соціальної політики, не спроможної компенсувати негативні впливи ринкового середовища для найбільш нужденних домогосподарств.

Зміни в обсягах та структурі споживання повинні впливати на рівень корисності, отримуваної домогосподарством. Практично корисність - це показник індивідуальний, який можливо виміряти та порівняти тільки умовно. З позицій ординалізму більш високому рівню споживання повинен відповідати більш високий рівень корисності, а безпосереднє значення корисності (наприклад виміряне в ютилях) не має значення. За таких обмежень у якості відносного вимірювача корисності продуктової частини споживчого кошику можливо використати показник калорійності (табл. 2).

Енергетична цінність продуктової частини споживчого кошика як характеристика корисності першого дециля відповідає динаміці споживання. Тобто зберігається логічний взаємозв'язок: зростання доходу (витрат) - збільшення споживання - зростання рівня корисності. У домогосподарств десятиого дециля спостерігається стійке скорочення енергетичної цінності продуктової частини споживчого кошика. На тлі отриманих раніш висновків (табл. 1) це свідчить про заміщення менш якісних продуктів більш якісними (наприклад, з більшим умістом білків та ін.).

В усіх домогосподарствах спостерігається зростання загальних сукупних витрат. Більш високі темпи зростання витрат першого дециля забезпечили зростання витрат у 3,45 рази порівняно з 2,56 рази для десятого дециля. Але, слід зазначити, що витрати найбільшого у 2011 році не досягли обсягу витрат домогосподарств 10 дециля у 2005 році. Водночас частка витрат на продукти харчування скорочувалася: від 69,9% до 62,1% у домогосподарств першого дециля та від 43,2% до 36,3% у домогосподарств десятого дециля.

Середній рівень ціни на одиницю товару в споживчому кошику визначиться як середньозважене значення цін якісних і низькоякісних товарів. Отже, зміни у загальні якості продуктової частини споживчого кошика повинні супроводжуватися зростанням середнього рівня ціни. Для забезпечення порівнянності використовується показник середнього еквівалентного розміру домогосподарств (2,5 для першого дециля та 2,0 для десятого) - першому члену домогосподарства присвоюється коефіцієнт 1, а всім іншим - 0,7 (наприклад, домогосподарство з 3-х осіб має у своєму складі 2,4 умовних особи: $1+0,7+0,7=2,4$) [10].

Вартість 1000 ккал продуктової частини споживчого кошика домогосподарств першого дециля зросла від 2,69 грн. у 2004 році до 7,1 грн. у 2011 році, що складає 264%. За цей же час зростання по десятому децилю склало 288% від 3,36 грн. до 9,68 грн. Отримані результати частково пояснюються загальними інфляційними процесами. Порівняння індексів зростання вартості 1000 ккал з індексами споживчих цін свідчить на користь реального зростання цін у продуктовому споживчому кошику. Зважаючи на те, що ціна більш якісних товарів звичайно вища за ціну менш якісних товарів, можна стверджувати, що зростання вартості 1000 ккал продуктової частини споживчих витрат обумовлено

саме збільшенням частки більш якісних товарів. Отримана в попередніх дослідженнях крива споживання дозволяє докладно визначити динаміку обсягу більш якісних (Хя) та менш якісних (Хня) товарів. Таким чином, згідно з графіком можна отримати зворотній висновок - якщо частка товару у споживчому кошику зростає, то товар є відносно якісним [7, с. 6]. Слід очікувати, що структурні зміни у реальних споживчих кошиках домогосподарств з першого по десятий дециль будуть відповідати теоретичним конструкціям.

Дослідження фактичної структури продуктової частини споживчого кошика за децильними групами домогосподарств у 2010 році забезпечує емпіричну доказовість сформульованих тез.

По-перше, достеменно визначено, що зі зростанням доходу (зростанням дециля) частка витрат на споживання певних продуктивних груп зростає, що дає змогу їх охарактеризувати як умовно більш якісні товари. Так, наприклад, частка витрат на м'ясопродукти та рибопродукти збільшується від 0,184 до 0,257 одиниць та від 0,052 до 0,068 одиниць відповідно. У натуральному вимірюванні (табл. 1) це зростання від 3,2 кг до 7,5 кг та від 1,2 до 2,5 кг на місяць відповідно.

По-друге, із зростанням доходу (зростанням дециля) частка витрат на споживання певних продуктивних груп скорочується, що дає змогу їх охарактеризувати як умовно менш якісні товари. Так, наприклад, це скорочення частки витрат на хлібопродукти від 0,157 одиниць у першого дециля до 0,111 у десятого дециля. У натуральному вимірюванні у 2010 році споживання у місяць на одну особу складало 8,2 кг та 9,5 кг відповідно.

Враховуючи розмір домогосподарства першого дециля 3,63 особи та 1,96 особи десятого дециля, ціна 1кг хлібопродуктів збільшується від 7,53 грн. до 11,2 грн. Аналогічні висновки можна зробити і стосовно споживання картоплі. Частка витрат на її придбання скорочується, разом з тим найбільшій дециль придбає її в середньому за ціною 4,08 грн. за кг, а найбагатший за 4,91 грн. за кг.

Якщо показником якості товару вважати тільки рівень ціни, то разом зі скороченням частки витрат на менш якісні товари в перерізі усіх продуктивних груп відбувається заміщення на більш якісні товари і в межах однієї продуктової групи. Високий рівень агрегації наявних статистичних даних не дозволяє провести більш ґрунтовний аналіз окремих товарів. А відносний ступінь порівнянності споживчих якостей товарів продуктової частини споживчого кошику обумовлює можливість проведення аналізу тільки у вартісних (не натуральних) показниках. Обмежена раціональність домогосподарств при формуванні своїх витрат у деякому ступені спотворює теоретичні висновки попередніх досліджень [9, с. 29], але загальні теоретичні тенденції знаходять емпіричне підтвердження. Критерієм формування продуктової частини споживчого кошика є не тільки поживність, калорійність або інші фізіологічні показники. Значний внесок у споживчі уподобання вносять національні особливості, сезонні коливання, асортиментна та цінова характеристика пропозиції та інші чинники. Використання тільки нормативного підходу до формування кошика не відповідатиме реальності.

З позицій системної парадигми формування споживчого кошика домогосподарства багато в чому

Таблиця 1. Динаміка споживання продуктів харчування (у середньому на місяць на одну особу)

Продукти харчування у споживчому кошику	Децильна група	Період							
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
М'ясо та м'ясопродукти	1	1,5	1,8	2	3,2	2,9	2,9	3,2	3,3
	10	7,9	8,1	8,1	7	7,5	7,5	7,5	7,4
Молоко і молочні продукти	1	10,4	11,6	12	15,7	15,5	13,2	12,8	12,6
	10	32,8	33	33,3	27,5	30	27,9	26,6	25,7
Яйця	1	11	13	14	17	16	17	17	17
	10	24	28	24	21	22	23	23	23
Риба і рибопродукти	1	0,7	0,8	0,9	1,3	1,4	1,2	1,2	1,2
	10	3,3	3,5	3,3	2,6	2,9	2,7	2,5	2,3
Цукор	1	2	1,9	1,9	2,5	2,7	2,5	2,3	2,4
	10	5,6	5,4	4,7	3,4	3,8	3,9	3,7	3,5
Олія та інші рослинні жири	1	1,2	1,2	1,2	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5
	10	2,7	2,6	2,4	1,8	2	2,2	2	2
Картопля	1	9	8,2	7,6	7,9	8	7,4	6,9	6,8
	10	10,7	11,1	10,1	7,7	8,1	8,2	7,9	8
Овочі та баштанні	1	5	5	5,3	6,3	6,7	7,1	7	7,2
	10	14,2	14,3	14,7	10,7	11,4	13,6	12,1	12,7
Фрукти, ягоди, горіхи, виноград	1	0,9	1	0,9	2	2	2	2,1	2,1
	10	6,4	6,9	6,8	6,3	6,6	6,3	6,3	6,1
Хліб та хлібні продукти	1	7,8	7,9	7,9	8,7	8,7	8,2	8,2	8,3
	10	12,4	12,5	11,4	9	9,2	9,5	9,5	9,2

Таблиця 2. Динаміка вартості умовної корисності продуктової частини споживчого кошика

Показники	Дециль на група	Період							
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Енергетична цінність продуктової частини споживчого кошика (у розрахунку на одну особу), ккал	1	2222	2275	2312	2830	2819	2692	2669	2642
	10	5034	5113	4835	3792	4034	4136	3955	3820
Сукупні витрати домогосподарства, грн..	1		656	778,5	1218,4	1717,4	1911,3	2264,2	2267
	10		2385,1	2818,4	2917,5	4684,2	4737,6	5069,6	6111,5
Частка витрат на продукти харчування,%	1		69,9	67,4	64,6	63,7	62,5	63	62,1
	10		43,2	38,5	37,2	33,5	35,6	37,3	36,3
Вартість 1000 ккал, грн..	1		2,69	3,03	3,71	5,17	5,92	7,13	7,10
	10		3,36	3,74	4,77	6,48	6,80	7,97	9,68
Індекс вартості 1000 ккал, (%)	1			112,60	122,55	139,53	114,35	120,44	99,70
	10			111,37	127,53	135,91	104,83	117,25	121,47
Індекс споживчих цін (%)		109	113,5	109,1	112,8	125,2	115,9	109,4	108

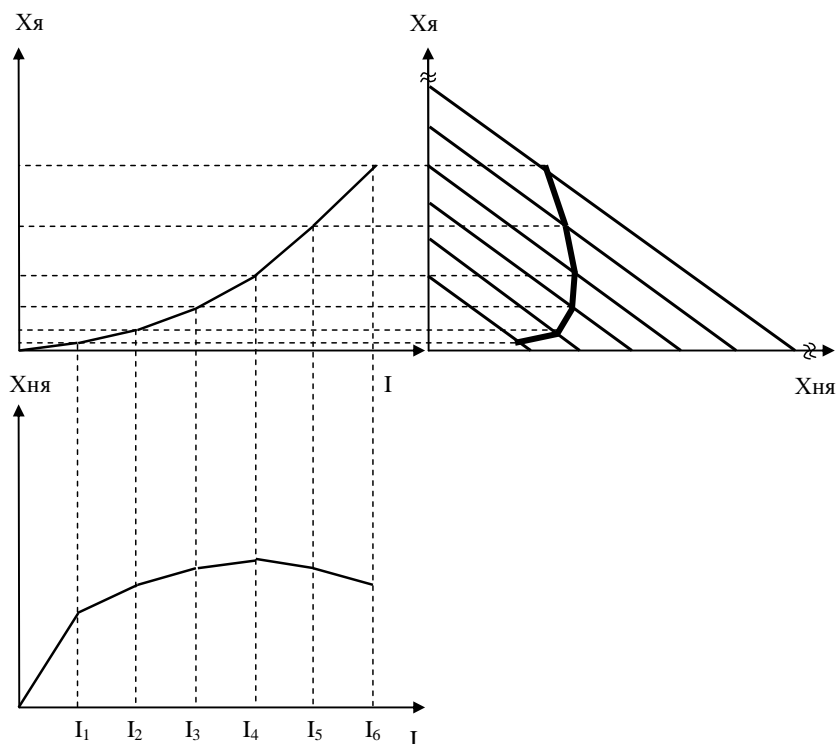

Рис. 1. Порівняльна динаміка споживання більш якісних та менш якісних товарів

Таблиця 3. Структура продуктової частини споживчого кошика за децильними групами (2010 рік)

Продукти харчування у споживчому кошику	Децильна група домогосподарств									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Хліб і хлібопродукти	0,157	0,146	0,141	0,138	0,136	0,131	0,129	0,126	0,119	0,111
М'ясо та м'ясопродукти	0,184	0,204	0,207	0,213	0,218	0,223	0,227	0,237	0,247	0,257
Риба та рибопродукти	0,052	0,055	0,055	0,057	0,060	0,061	0,060	0,061	0,062	0,068
Молоко, сир та яйця	0,138	0,134	0,136	0,136	0,131	0,130	0,132	0,130	0,128	0,127
молоко, сир		0,106	0,109	0,111	0,106	0,106	0,108	0,108	0,108	0,108
яйця	0,030	0,027	0,026	0,025	0,025	0,024	0,024	0,022	0,020	0,019
Олія та жири	0,088	0,085	0,084	0,084	0,083	0,082	0,079	0,078	0,075	0,069
Фрукти	0,049	0,054	0,057	0,058	0,058	0,061	0,061	0,064	0,070	0,077
Овочі, разом із картоплею	0,180	0,165	0,167	0,160	0,161	0,156	0,158	0,150	0,140	0,133
з них картопля	0,072	0,064	0,061	0,059	0,056	0,053	0,053	0,050	0,045	0,040
Цукор, джем, мед, сироп, шоколад	0,083	0,084	0,082	0,084	0,084	0,086	0,084	0,081	0,080	0,080
Інші продукти харчування	0,023	0,023	0,023	0,021	0,020	0,021	0,020	0,020	0,021	0,019
Безалкогольні напої	0,045	0,050	0,048	0,048	0,048	0,051	0,050	0,053	0,058	0,060

буде обумовлено впливом інших систем рівноцінного та вищого рівня. Інерційність зовнішніх зв'язків домогосподарства-системи та гомеостатичної системи попиту-пропозиції визначає певну стабільність споживчих уподобань. Отже, умовний поділ за критерієм якості складових продуктової частини споживчого кошику буде досить стабільним протягом певного часу.

Аналіз останніх наявних даних щодо витрат домогосподарств (табл. 4) вказує на досить стабільну загальну структуру розподілу коштів між складовими продуктової частини споживчого кошика. Разом з тим коливання витрат за окремими статтями є не відхиленням від правил, а підтвердженням раніш сформульованих теоретичних тез. Вплив зовнішнього середовища, зокрема суттєве падіння цін на овочеву продукцію у 2-4 кварталі 2011 року, обумовив процеси заміщення товарних груп. За раніш визначеними критеріями динаміка витрат на статтю «овочі, разом із картоплею» дозволяє зарахувати цю групу до товарів умовно менш якісних. Отже, вказане скорочення цін забезпечило не зростання обсягів споживання цього товару, що виходить з закону попиту, а зовсім інший процес. При майже незмінних натуральних обсягах споживання та скороченні цін були вивільнені кошти, які були спрямовані на споживання більш якісних товарів. Отримані результати (табл. 4) свідчать про

значне збільшення частки витрат на умовно більш якісний товар «м'ясо та м'ясопродукти».

Крім цього, за більшістю децильних груп за цей період спостерігалось скорочення загальних витрат на продукти споживання та заміщення їх у загальному споживчому кошику іншими споживчими групами. Таким чином, за інших рівних умов, структура продуктової частини споживчого кошика за децильними групами є майже незмінною, а характеристика умовної якості товарних груп зберігає стабільність протягом часу. Значення показників варіації частки витрат на різні товарні групи для першого та десятого децилів не перевищують 17% (табл. 5.), а, отже, це свідчить про високий рівень однорідності та стабільності показників. Високе значення коефіцієнту варіації для статті «овочі, разом із картоплею» (22,78% - 23,87%) пов'язані з раніш вказаними чинниками та з сезонним коливанням цін.

Розподіл за умовними характеристиками якості продуктів харчування у споживчому кошику є базисом розрахунку витрат домогосподарств на більш та менш якісні товари. Дослідження динаміки відповідних витрат (рис. 3) призводить до висновку щодо відносної сформованості умовно неякісної частини споживчого кошика домогосподарств. А, отже, зростання доходів та відповідно бюджетів споживання продуктів харчування впливає в більшому ступені на

Таблиця 4. Динаміка структури продуктової частини споживчого кошика за децильними групами

Продукти харчування у споживчому кошику	Періоди / децильні групи домогосподарств									
	1 кв 2011		2 кв 2011		3 кв 2011		4 кв 2011		1 кв 2012	
	1	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Хліб і хлібопродукти	0,160	0,118	0,158	0,116	0,162	0,120	0,168	0,115	0,173	0,126
М'ясо та м'ясопродукти	0,169	0,233	0,170	0,234	0,189	0,256	0,204	0,266	0,187	0,259
Риба та рибопродукти	0,059	0,068	0,045	0,053	0,041	0,054	0,059	0,073	0,064	0,073
Молоко, сир та яйця	0,129	0,126	0,131	0,119	0,137	0,121	0,151	0,136	0,140	0,138
молоко, сир	0,103	0,109	0,107	0,105	0,111	0,105	0,117	0,116	0,105	0,115
яйця	0,027	0,017	0,024	0,015	0,026	0,017	0,033	0,020	0,035	0,024
Олія та жири	0,086	0,070	0,079	0,066	0,094	0,074	0,101	0,078	0,097	0,069
Фрукти	0,053	0,084	0,052	0,081	0,059	0,084	0,053	0,079	0,052	0,082
Овочі, разом із картоплею	0,196	0,147	0,212	0,169	0,157	0,124	0,116	0,094	0,130	0,091
з них картопля	0,073	0,039	0,094	0,053	0,067	0,043	0,033	0,018	0,032	0,016
Цукор, джем, мед, сироп, шоколад	0,080	0,076	0,083	0,082	0,091	0,087	0,078	0,073	0,079	0,074
Інші продукти харчування	0,023	0,019	0,023	0,020	0,025	0,019	0,024	0,021	0,025	0,021
Безалкогольні напої	0,044	0,058	0,047	0,061	0,044	0,060	0,045	0,065	0,052	0,068

Таблиця 5. Розподіл продуктів харчування у споживчому кошику за умовними групами якості

Продукти харчування у споживчому кошику	Група товарів		Коефіцієнт варіації, %	
	Хя	Хня	1 дециль	10 дециль
Хліб і хлібопродукти		+	3,83	4,24
М'ясо та м'ясопродукти	+		7,18	5,50
Риба та рибопродукти	+		16,62	14,02
Молоко, сир та яйця	+		5,49	5,94
Олія та жири		+	8,90	6,13
Фрукти	+		6,52	3,45
Овочі, разом із картоплею		+	22,78	23,87
Цукор, джем, мед, сироп, шоколад		+	5,88	6,47
Інші продукти харчування		+	4,10	4,44
Безалкогольні напої	+		7,11	6,19

споживання більш якісних товарів. У середньому при зростанні витрат на продукти харчування з переходом від першого до десятого дециля на 30%-35% частка витрат на менш якісні товари зростає тільки на 2%-

6%, а на більш якісні товари 59%-63%. Отже, фактична динаміка витрат збігається з ділянкою І₃-І₄ теоретичної моделі (рис. 1).

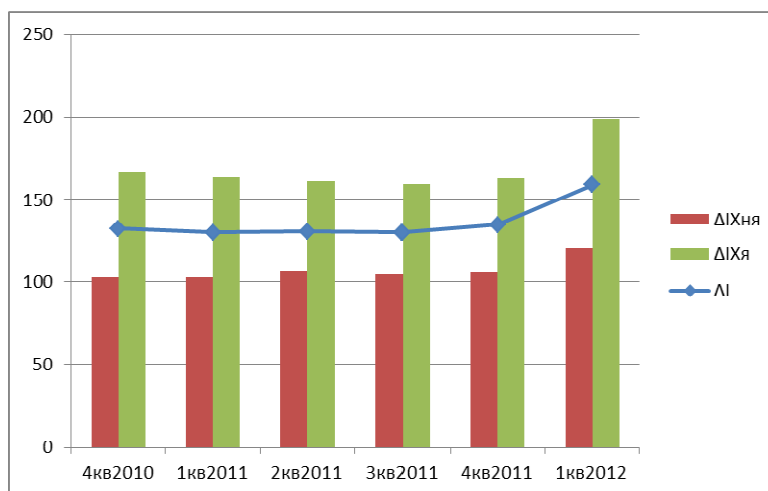

Рис. 3. Динаміка відносного відхилення витрат першої та десятої децильної групи домогосподарств

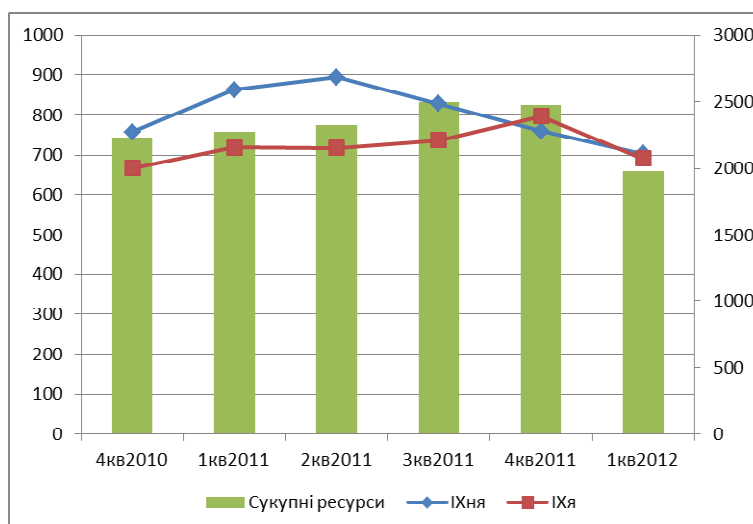

Рис. 4. Динаміка сукупних ресурсів та витрат на більш якісні та менш якісні товари (продукти харчування)

Значне підвищення розриву між загальними витратами на продукти харчування крайніх децильних груп у першому кварталі 2012 року обумовлено погіршенням добробуту найбіднішого дециля домогосподарств. Порівняно з 4 кварталом 2010 року місячні ресурси бідніших домогосподарств скоротилися з 2234,08 грн. до 1981,9 грн. Відповідно витрати на продукти споживання змінилися з 1425,32 грн. до 1394,9 грн., що складає 63,79% та 70,38%. Стосовно десятого дециля домогосподарств за той же період сукупні ресурси зросли від 6472,79 грн. до 7391,55 грн. на місяць, а витрати на продукти харчування збільшилися з 1891,57 грн. до 2219,08 грн. Таким чином, державна соціальна політика не забезпечила за останні 6 кварталів суттєвого покращення добробуту найбідніших прошарків. Навпаки їх стан погіршився, все більша частка ресурсів спрямовується на забезпечення продуктами харчування. Слід зазначити, що позитивна тенденція зростання доходу домогосподарств першого дециля зберігалася до 3 кварталу 2011 року, що обумовлювало у свою чергу зростання споживання

продуктів харчування та певне заміщення умовно якісними товарами менш якісних.

Враховуючи отримані результати, можемо дійти до таких висновків. У домогосподарствах більш високих децилів обсяг сукупних ресурсів був достатній для збереження прийнятних обсягів споживання продуктів харчування. За інших рівних умов, структура продуктової частини споживчого кошика за децильними групами є майже незмінною, а характеристика умовної якості товарних груп зберігає стабільність протягом часу. Отже, аналіз динаміки зміни витрат за децильними групами забезпечить можливість визначення точки певного насичення споживчого кошика та визначення мінімально-достатнього рівня витрат на продукти харчування.

Список літератури

1. Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення [Текст] : постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.2000 р. №656 // Офіційний вісник України. – 2000. – №16. – Ст.675.
2. Про прожитковий мінімум [Електронний ресурс] : закон України від 15.07.1999 №966 – XIV (редакція від 22.05.2008). - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-14>.
3. Папієв, М. Світовий досвід застосування соціальних стандартів [Текст] /М. Папієв// Економіка України: - 2004. -№ 1 – С. 4-8.
4. Бондарчук, К. П. Прожитковий мінімум як критерій встановлення соціальних стандартів [Текст] / К. П. Бондарчук // Формування ринкових відносин в Україні. – 2009 - № 4 (95) – С.174-179.
5. Людський розвиток в Україні: мінімізація соціальних ризиків (колективна науково-аналітична монографія) [Текст] / За ред. Е. М. Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, Держкомстат України, 2010. – 496 с.
6. Пищуліна, О. М. Зміна методики розрахунку прожиткового мінімум – крок до реформування соціальної політики [Текст] / О. М. Пищуліна // Стратегічні пріоритети. – 2009. – №1(10). – С.106-114.
7. Пищуліна, О. М. Диференціація населення за рівнем доходу та ефективність інституційної організації механізмів його перерозподілу в Україні / О. М. Пищуліна // Стратегічні пріоритети: науково-аналітичний щоквартальний збірник. – 2007. – № 2(3). – С. 93-103.
8. Бурлуцький, С. В. Методологія формалізації споживчих витрат в сучасних умовах [Текст] / С. В. Бурлуцький, С. В. Бурлуцька // Актуальні проблеми економіки. – К.: НАУ, 2008. – № 4(82). – С. 3-11.
9. Бурлуцький, С. В. Аналіз формування споживчих домогосподарств під впливом соціальних надходжень [Текст] / С. В. Бурлуцький // Україна: аспекти праці. – 2011. – № 2. – С. 26-30.
10. Household Budget Surveys in the EU. Methodology and Recommendation for Harmonization. Eurostat, Luxemburg, 2003. – 68 p.

РЕЗЮМЕ

Бурлуцький Сергей

Анализ формирования потребительской корзины по критерию условного качества

В статье рассмотрены качественные и количественные характеристики процесса формирования продуктовой части потребительской корзины домохозяйств. Динамика характеристик потребления подтверждает тезис о наличии процессов насыщения. Исследовано влияние уровня дохода домохозяйств на характеристики потребления по децильным группам. Определены критерии условного насыщения потребительской корзины и формирования минимально достаточного уровня расходов на продукты питания.

RESUME

Burluts'kyi Sergiy

The analysis of a consumer basket by criterion of conditional quality

Qualitative and quantitative characteristics of formation of grocery part of a consumer basket of households are considered in the article. Dynamics of characteristics of consumption confirms the thesis about existence of saturation's process. Influence of income level of the households on consumption of characteristics on deciles groups is investigated. Conditional criteria of saturation of a consumer basket and formation of minimum sufficient level of food expenses are defined.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2012 р.